

Svet
Evropske unije

Bruselj, 2. junij 2022
(OR. fr)

9784/22

JAI 791
COPEN 223
JUSTCIV 82
COJUR 19
IPCR 61
RELEX 725

DOPIS

Pošiljatelj:	Predsedstvo
Prejemnik:	Svet
Št. predh. dok.:	9375/22
Zadeva:	Pravosodni odzivi na razmere v Ukrajini – dokument za razpravo

V prilogi vam pošiljamo dokument za razpravo, ki ga je predsedstvo pripravilo za sejo Sveta za pravosodje in notranje zadeve 9. junija 2022.

Dokument za razpravo

Pravosodni odzivi na razmere v Ukrajini

Evropska unija se je že na začetku vojne agresije Ruske federacije proti Ukrajini v celoti mobilizirala, da bi zagotovila odziv, ki bi bil sorazmeren z resnostjo nastalih okoliščin.

Evropski svet je že 24. februarja 2022 najostreje obsodil to agresijo ter pozval k hitrim in konkretnim odzivom¹. Na podlagi členov 29 PEU in 215 PDEU je bilo sprejetih več sektorskih in individualnih omejevalnih ukrepov, zlasti za zamrznitev sredstev ruskih in beloruskih državljanov.

Na področju pravosodja je velik izziv postal boj proti nekaznovanju, zlasti zaradi ponavljajočih se obtožb o vojnih zločinih in hudodelstvih zoper človečnost na ukrajinskem ozemlju. Ministri za pravosodje so na seji Sveta PNZ 4. marca 2022 izrazili zaskrbljenost in izrekli solidarnost z ukrajinskim ljudstvom ter se strinjali²:

- da je glede na resnost ravnanja Rusije upravičeno, da se ne obravnavajo zaprosila Rusije in Belorusije za sodelovanje v kazenskih zadevah, pri čemer niso izključene ocene posameznih primerov;
- da je treba okrepiti boj proti nekaznovanju za morebitne vojne zločine in hudodelstva zoper človečnost, storjene v tem kontekstu, ob podpiranju preiskave, ki jo je začelo Mednarodno kazensko sodišče (MKS), in poudarjanju, da ima Eurojust pomembno usklajevalno vlogo, ter
- da je treba zagotoviti učinkovitost omejevalnih ukrepov proti fizičnim in pravnim osebam iz Rusije in Belorusije.

¹ [Sklepi Evropskega sveta z dne 24. februarja 2022.](#)

² [Sporočilo za javnost v zvezi s sejo Sveta PNZ 4. marca 2022.](#)

V odziv na potrebo, ki je bila tozadevno večkrat izražena, tudi na seji CATS 5. maja 2022, je francosko predsedstvo Sveta v tesnem sodelovanju s Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje skušalo čim bolj učinkovito usklajevati ukrepanje držav članic, zlasti z zagotavljanjem nemotene izmenjave informacij o pravosodnih vidikih v zvezi z razmerami v Ukrajini³, ter načine za finančno in operativno podporo MKS. Prav tako je bilo opravljeno pomembno delo za usklajevanje operativne podpore ukrajinskim pravosodnim organom, tudi s pošiljanjem strokovnjakov v Ukrajino v okviru preiskav, začelih pod vodstvom ukrajinskih pravosodnih organov, in preiskave, ki jo je začel tožilec MKS.

Poleg tega so pravosodni organi na nacionalni ravni ter Svet in Komisija na evropski ravni sprejeli številne ukrepe⁴:

- V več državah članicah so na podlagi univerzalne ali osebne pristojnosti začeli kazenske preiskave v zvezi z domnevnimi kaznivimi dejanji. Dne 25. marca 2022 je bila v dogovoru med poljskimi, litovskimi in ukrajinskimi pravosodnimi organi pod okriljem Eurojusta ustanovljena skupna preiskovalna skupina. Njen cilj je omogočati lažjo izmenjavo informacij in dokazov ter podpirati kazenske preiskave, ki so bile začete v zvezi s kaznivimi dejanji po mednarodnem pravu, storjenimi v Ukrajini. Tožilstvo MKS je 25. aprila 2022 napovedalo, da bo sodelovalo pri tej skupni preiskovalni skupini. Estonski, latvijski in slovaški pravosodni organi so enako napovedali 30. maja 2022.
- Poleg tega je Svet spremenil mandat svetovalne misije EU za reformo sektorja civilne varnosti v Ukrajini (EUAM Ukraine). V skladu s spremenjenim mandatom bo EUAM Ukraine ukrajinskim oblastem zagotavljala tudi podporo za lažje preiskovanje in pregon vseh kaznivih dejanj po mednarodnem pravu, storjenih v okviru neizzvane in neupravičene vojaške agresije Rusije proti Ukrajini.

³ Preglednici v WK 5667/22 in WK 5728/22, ki se redno posodabljata.

⁴ Preglednica v WK 5731/22 vsebuje pregled ukrepov, ki potekajo na ravni Unije.

- Eurojust ima kot organ, katerega naloga je usklajevanje pravosodnih organov držav članic, s tega vidika ključno vlogo, saj zagotavlja mreži za področje genocida, ki deluje znotraj njega, sekretariat in je prek ukrajinskega tožilca za zvezo, napotenega pri njem, v tesnem stiku z Ukrajino. V zvezi s tem se je zdelo potrebno Eurojustu omogočiti, da s hrambo in analizo dokazov v celoti izpolni to pomembno usklajevalno vlogo in na ta način podpira različne začete preiskave. Evropska komisija je tako 25. aprila 2022 sprejela predlog uredbe o spremembi Uredbe (EU) 2018/1727 v zvezi z zbiranjem, zavarovanjem in analizo dokazov, povezanih z genocidom, hudodelstvi zoper človečnost in vojnimi zločini, v Eurojustu. Glede na izziv je predsedstvo ob polnem posvetovanju z vsemi zadevnimi akterji, vključno z Evropskim parlamentom, zelo hitro organiziralo razprave, da bi lahko to besedilo po zelo nujnem postopku sprejeli v izjemno kratkem roku; tako je bila uredba⁵ objavljena že 31. maja 2022, veljati pa je začela 1. junija 2022.
- Poleg tega je Evropska komisija ustanovila projektno skupino „Freeze and Seize“, da bi zagotovila usklajeno in učinkovito izvajanje omejevalnih ukrepov proti ruskim in beloruskim osebam in subjektom, vključno z nadaljnjim ukrepanjem na pravosodnem področju. Ta splošna projektna skupina je trenutno razdeljena na tri delovne podskupine: prva se ukvarja z omejevalnimi ukrepi zamrznitve sredstev, druga s kazenskimi preiskavami in zaplembo, zadnja pa z vzpostavitvijo skupnega evropskega sklada („trust fund“).

⁵ Uredba (EU) 2022/838 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o spremembi Uredbe (EU) 2018/1727 v zvezi z zavarovanjem, analizo in hrambo dokazov, povezanih z genocidom, hudodelstvi zoper človečnost, vojnimi zločini in povezanimi kaznivimi dejanji, v Eurojustu (UL L 148, 31.5.2022, str. 1–5).

V tem kontekstu se v zvezi z učinkovitostjo naloženih omejevalnih ukrepov sproža predvsem vprašanje njihovega morebitnega izogibanja. Komisija je 25. maja 2022 sprejela sveženj, ki vsebuje predlog direktive za okrepitev evropskega orodja za zamrznitev in zaplembo sredstev, pridobljenih s kaznivimi dejanji, predlog za razširitev seznama „evropskih kaznivih dejanj“ iz člena 83 PDEU, da bi vključeval tudi kršitve omejevalnih ukrepov Unije, in priporočilo, ki vsebuje zametke morebitne bodoče direktive o kazenskem materialnem pravu na tem področju.

Evropski svet je na zasedanju 30. in 31. maja pozdravil „prizadevanja držav članic, da v svoji nacionalni zakonodaji sprejmejo ustrezne ukrepe zaplembe“, in pozval „Svet, naj hitro preuči nedavni predlog Komisije o kazenskoopravnih ukrepih v primeru kršitve sankcij EU“. Prav tako je podprl „dejavno preučevanje nadaljnjih možnosti, skladnih s pravom EU in mednarodnim pravom, tudi možnosti, da bi se zamrznjena ruska sredstva uporabila v podporo obnovi Ukrajine“⁶.

- V zvezi z razmerami v Ukrajini pa se pojavljajo še druga vprašanja, ki zadevajo sprejem otrok. Zaščita razseljenih mladoletnih oseb, zlasti če so ločene od družin, pred vsakršnim tveganjem nezakonite posvojitve, ugrabitve ali izkoriščanja terja učinkovit pravni okvir za sprejem, ki bo okrepljen z že vzpostavljenim evropskim in mednarodnim pravosodnim sodelovanjem ter bo jamčil za pravice otrok. Brez usklajenega in harmoniziranega odziva držav članic pravzaprav ni mogoče zagotoviti enake ravni zaščite v evropskem pravosodnem prostoru. V ta namen so se začele razprave v skupini „IPCR“, Delovni skupini za civilnopravne zadeve – splošna vprašanja in Evropski pravosodni mreži v civilnih in gospodarskih zadevah, zlasti na podlagi predloga, ki ga je Ukrajina poslala 20 državam članicam, za podpis memoranduma o sodelovanju. Gre za razne predloge, ki zadevajo sprejem ukrajinskih mladoletnih oseb, njihovo začasno in socialno zaščito ter njihovo vrnitev, potem ko bo oboroženega spopada enkrat konec, in so delno v izključni zunanji pristojnosti Unije.

⁶ [Sklepi Evropskega sveta z zasedanja 30. in 31. maja 2022.](#)

Predsedstvo v zvezi s tem meni, da bi bilo treba razmisliti o političnem odzivu na ravni Unije kot dopolnilu nacionalnim odzivom, ki bodo lahko sloneli na smernicah, ki jih je Komisija že predlagala.

Glede na navedeno naj Svet odgovori na naslednja vprašanja:

- 1. Ali mislite, da bi bilo treba sprejeti še kakšne druge usklajevalne ukrepe poleg tistih, ki jih že izvajajo predsedstvo, Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje, da bi omogočili učinkovitejši pravosodni odziv na trenutne razmere v Ukrajini? Konkretno, ali lahko potrdite, da bi moralo predsedstvo v sodelovanju s Komisijo razmisliti o tem, da se na osnutek memoranduma o sodelovanju na področju zaščite razseljenih mladoletnih oseb politično odzove na ravni Unije?*
- 2. Evropska komisija je 25. maja 2022 predlagala, da se seznam področij kriminala iz člena 83 PDEU razširi tako, da bo vključeval tudi kršitve omejevalnih ukrepov EU; ali menite, da bi morali glede na trenutne izredne razmere in potrebo, da se zagotovi učinkovitost sankcij Unije, razširiti seznam iz člena 83 PDEU ter harmonizirati kazniva dejanja in kazenske sankcije?*
